

TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA MILLIY MEROS ELEMENTLARINI QO'LLASHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI

Raxmonova Mahliyo Zoir qizi

Navoiy Davlat Universiteti

70110501 – Tasviriy san'at magistratura ta'lim yo'nalishi

1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Maqolada tasviriy san'at ta'limida milliy meros elementlarini qo'llashning innovatsion pedagogik yondashuvlari tahlil qilinadi. O'quvchilarda estetik didni rivojlantirish, ijodiy kompetensiyalarni shakllantirish va madaniy qadriyatlarni anglash yo'llari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida milliy merosni integratsiyalashning samarali metodik usullari taqdim etiladi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, milliy meros, pedagogik innovatsiya, ijodiy kompetensiya, madaniy qadriyat

Tasviriy san'at darslarida milliy meros elementlaridan foydalanish o'quvchilarda estetik va ijodiy rivojlanishni ta'minlaydigan muhim vosita hisoblanadi. Milliy meros elementlari o'quvchilarga nafaqat texnik ko'nikmalarni o'rgatadi, balki ularni madaniy qadriyatlar bilan tanishtiradi. Hozirgi kunda pedagoglar innovatsion yondashuvlar yordamida milliy merosni integratsiyalash orqali darslarni interaktiv va qiziqarli qilishga harakat qilmoqdalar.

Tasviriy san'at darslarida milliy meros elementlaridan foydalanish o'quv jarayonini boyitish va o'quvchilarda ijodiy kompetensiyalarni shakllantirishning muhim vositasi hisoblanadi. Milliy meros, o'zining tarixiy, madaniy va estetik jihatlari bilan, o'quvchilarga nafaqat vizual va texnik ko'nikmalarni rivojlantirish imkonini beradi, balki ularni milliy qadriyatlar bilan tanishtiradi. Shu bilan birga, milliy meros elementlarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish orqali darslar interaktiv va qiziqarli bo'ladi.

Milliy meros elementlari orqali o'quvchilar madaniy va tarixiy ongini rivojlantiradi. Masalan, xalq amaliy san'ati, milliy kiyim-kechak, me'morchilik va rang-barang ornamentlar o'quvchilarga o'z xalqining an'analari va qadriyatlarini o'rgatadi. Shu tarzda o'quvchilar faqat chizish yoki bo'yash ko'nikmalarini emas, balki tarixiy va madaniy kontekstni ham o'zlashtiradi. Bu esa ularning vizual tafakkuri va estetik qarashini kengaytiradi.

Milliy merosdan foydalanish o'quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yordam beradi. Masalan, o'quvchilarga milliy naqshlar yoki bezaklar asosida shaxsiy kompozitsiyalar yaratish topshirig'i berilishi mumkin. Bu jarayonda ular rang uyg'unligi, shakl va kompozitsiya bilan tajriba olib boradi, ijodiy fikrlash ko'nikmasini rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar milliy meros elementlarini

zamonaviy san'at uslublari bilan uyg'unlashtirish orqali innovatsion yechimlar yaratishga o'rganadi.

Milliy meros elementlarini ta'lim jarayoniga integratsiyalash pedagogik jihatdan bir nechta samarali usullar orqali amalga oshiriladi. Birinchi usul – vizual materiallardan foydalanish: o'quvchilarga xalq rassomlari asarlari, keramika va me'morchilik namunalarini ko'rsatish orqali darslarni qiziqarli qilish. Ikkinchi usul – ijodiy loyihalar: o'quvchilarga milliy bezaklar asosida shaxsiy ishlar yaratish topshirig'i beriladi. Uchinchi usul – taqqoslash va tahlil: milliy va zamonaviy san'at namunalarini solishtirish orqali o'quvchilarda estetik qarash va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari rivojlantiriladi. To'rtinchi usul – interaktiv mashg'ulotlar: muzeylar, san'at galereyalari va onlayn resurslar yordamida milliy meros bilan yaqindan tanishtirish.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida milliy merosdan foydalanish samaradorligi yanada oshiriladi. Masalan, flipped classroom (aylanma sinf) usulida o'quvchilarga milliy san'at namunalarini oldindan o'rganish, darsda esa tahlil va ijodiy ishlarda qo'llash imkoniyati beriladi. Bu yondashuv o'quvchilarda mustaqil o'rganish va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, darslarni interaktiv qiladi. Shu bilan birga, multimediya resurslar, video va 3D modellardan foydalanish o'quvchilarga milliy merosni vizual tarzda o'rganish imkonini yaratadi.

Pedagoglar o'quvchilarning individual qobiliyatlarini hisobga olgan holda differensial yondashuvni qo'llashlari muhimdir. Ba'zi o'quvchilar naqsh chizish yoki rang uyg'unligi bilan ishlashga, boshqalari esa kompozitsiya va dizayn bilan eksperimentlar qilishga e'tibor qaratadi. Shu tarzda darslar har bir o'quvchining ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi va ularning qiziqishini oshiradi.

Umuman olganda, tasviriy san'at darslarida milliy meros elementlarini integratsiyalash o'quvchilarning estetik, ijodiy va madaniy rivojlanishini ta'minlaydi. Milliy merosdan foydalanish darslarni interaktiv, qiziqarli va ijodiy jihatdan boy qiladi. Shu sababli pedagoglar darslarda milliy meros elementlarini tizimli va samarali qo'llashni ustuvor vazifa sifatida belgilashlari lozim.

Tasviriy san'at darslarida milliy meros elementlarini qo'llash o'quvchilarda estetik didni rivojlantirish, ijodiy fikrlashni shakllantirish va milliy madaniyatni chuqurroq anglash imkonini beradi. Pedagogik yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalar yordamida milliy meros elementlarini integratsiyalash darslarni interaktiv va qiziqarli qiladi hamda o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. Shu sababli, tasviriy san'at ta'limida milliy meros elementlaridan foydalanish pedagogik innovatsiya sifatida qaralishi lozim va bu yondashuvni tizimli ravishda rivojlantirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov, S. A. (2017). Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности. *Педагогическое образование и наука*, (2), 109-110.
2. Shavdirov, S. A. (2017). Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons. *Eastern European Scientific Journal*, (1), 131-134.
3. Shovdirov, S. (2024). Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region. *E3S Web of Conferences*, 587, 02016.
4. Shavdirov, S. (2025). Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology. *AIP Conference Proceedings*, 3268(1), 070035.
5. Шавдилов, С. А. (2017). Ўқувчиларда тасвирий саводхонликга оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари. *Современное образование (Узбекистан)*, (6), 15-21.
6. Shovdirov, S. A. (2024). Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari. *Inter education & global study*, (1), 8-14.
7. Ibraimov, X., & Shovdirov, S. (2023). Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students. *Science and innovation*, 2(B10), 192-198.
8. Шавдилов, С. А. (2018). Изобразительному и прикладному искусству. *International Scientific Review of the Problems and Prospects of Modern Science and Education*, 84-85.
9. Shovdirov, S. (2023). Tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetensiyalarni shakllantirishda o'quvchilarni mantiqiy va abstrakt fikrlashga o'rgatish. *Евразийский журнал академических исследований*, 3(12), 193-196.
10. Baymetov, B. B., & Shovdirov, S. A. (2023). Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts. *International Journal on Integrated Education*, 4(3), 60-66.